

Vergelijken we 't bovenstaande met de resultaten van Muller (l.c.) in 1943, dan zien we dus dat de vogelstand met de polder veranderd is. Men moet er echter wel rekening mee houden dat ik geen broedgevallen geconstateerd heb.

Leiden, 30 Aug. 1944.

A. C. PERDECK.

IJsvogel. Aan mijn mededeling in het Juni-nummer 1944 van „D. L. N.” kan ik nog twee waarnemingen van de IJsvogel in de Brabantse-Biesbos toevoegen, n.l.:

Op 18 Mei '44 zag ik, gezeten langs het „Gat van Leynoorden”, een IJsvogeltje voorbij schieten, en op 2 Juli is hij langs de Grienden tussen de polders: „De Plomp” en de „Lepelaar” gezien. Deze feiten maken het, volgens mij, hoogstwaarschijnlijk dat de IJsvogel nog in deze streken broedt.

Sterrenberg, Werkendam.

HILBRANDT.

Koninginnepage. Wij zagen 28 Mei '44 aan den rand van de Nieuwkoopse Plassen twee keer een Koninginnepage snel vliegend vlak over het water. Daar stond in het riet Melkepe, nog niet bloeiend.

1 Juni '44.

G. MEES.

Naar aanleiding van uw vraag om berichten aangaande de Koninginnepage, kan ik u het volgende mededelen van de omstreken van Middellie N.H.:

1941. Een rups op wortelen (in de moestuin) te Middellie. Het gehele bed door gezocht, niets meer gevonden. De rups heb ik laten verpoppen, is echter nooit uitgekomen.

1942. Twee rupsen op wortelen. Na die 2 niets meer te vinden. 1 rups ontsnapte, de tweede is verpopt en uitgekomen, de vlinder bevindt zich in mijn verzameling.

1943. 18 Mei. Vlinder gevangen (P. machaon) aan de IJselmeerdijk bij Edam. Vroeger nooit hier gezien.

1943. 27 Juli. Rups van P. machaon gekregen, gevonden te Middellie op wortelen.

Bed nagezocht, geen succes.

Verpopt, doch door sluipwespen verongelukt.

Conclusie. De Koninginnepage komt in de laatste jaren hier voor, maar slechts zeldzaam.

Middellie N.H.

S. DE BOER.

Oorlogsgeweld en insectenplagen. In een aanplanting van de gewone grove den (*Pinus silvestris*) nabij het dorp Hoogerheide, enkele kilometers ten Zuiden van Bergen op Zoom gelegen, nam ik in de zomer van het jaar 1945 een ernstige schade veroorzaakt door de dennenscheerder (*Myelophilus piniperda*) waar. Overal wezen gele vaantjes in de boomen er op, dat de jonge scheuten waren uitgehold door de kevers, waardoor in vele gevallen blijvende schade aan de boomen zou worden toegebracht. Nu wil het geval, dat ik dit zelfde bosch reeds verscheidene jaren achtereenvolgend observeer, zoodat ik met stelligheid durf te verklaren, dat de dennenscheerder in lange tijd niet zoo dierst is opgetreden als in 1945. Wij zouden wellicht in de eerste plaats kunnen denken aan het warme voorjaar van 1945, waardoor de voortplanting van deze kevers begunstigd zou kunnen zijn. Hoewel ik deze mogelijkheid niet wil verwerpen, kan daardoor niet verklaard worden, dat vele andere dennebosschen in de omtrek van Bergen op Zoom in veel geringere mate dan die nabij Hoogerheide van de dennenscheerder te lijden hebben gehad. Mijns inziens speelt hier nog een andere factor een rol van betekenis. Het is bekend, dat de dennenscheerder en vele andere schorskevers zich bij voorbaat nestelen in de schors van zieke of verzwakte boomen. In October 1944 bleef nu de oorlogsmachine juist ten Noorden van Hoogerheide geruime tijd steken, ten gevolge waarvan de betreffende bosschen een zwaar artillerievuur te verduren kregen, waardoor talloze boomen kroon of takken verloren en vrijwel geen enkele boom er zonder door granaatscherven veroorzaakte wonden af kwam. Tal van boomen kwijnden weg in de daarop volgende maanden, zonder dat de eigenaar gelegenheid kon vinden ze te elimineren. Toen in het voorjaar daarop de kevers ontwaakten, vonden zij geschikte boomen te over om zich te vestigen en weldra verried het boormeel, dat uit gaatjes in de schors te voorschijn kwam, hun activiteit. Daar onder de schors werden de eitjes afgezet, die in de nazomer een volgende generatie kevers zouden opleveren, die door hun rijpingsvraat voor de gele scheuten zorg droegen.

Ernstige beschadiging van de boomen, tezamen met een fraai voorjaar werkten dus samen om een plaag van de dennenscheerder op te roepen.

Bergen op Zoom, October 1945.

Dr. P. KORRINGA.